

דְבָרֵי יִשְׂרָאֵל

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ לַעֲרֵירֵי הַעֲאֵן

ערוך ע"י ישראל שלום דבורין
בהוצאת מכון דברי יושר

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ לַעֲרֵירֵי הַעֲאֵן פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ לַעֲרֵירֵי הַעֲאֵן (402)

כִּי הָיָה כַּסְפֵּי הַמִּצְוָה

תַּמְצִית עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה בְּשֵׁלּוֹב פְּרוּשִׁים וְדְרוּשִׁים

יְקַבְּלוּ אֶת עֲנָשׁ הַמְּגִיעַ לָהֶם עַל שֶׁהִטְבִּיעוּ אֶת יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל בְּיָאוֹר וְשָׁקְעוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַבְדוֹת הַטֵּיט.

נִקְרָא שֶׁהֵשֵׁם מַחְזֵק אֶת לֵב פְּרָעָה וְעַבְדוֹ, וְהֵם מַזְדַּרְזִים לְרִדְף אַחֲרָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִתּוֹךְ מַחְשְׁבָה שֶׁחִפְצִים יְצַלַח וְהֵם יַחְזִירוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבָדוֹת, יַחַד עִם כָּל כּוֹשֵׁם שֶׁנִּלְקַח מֵהֶם בְּהַשְׁאֵלָה.

עַל פִּי הַצּוּוֵי שֶׁל הַשֵּׁם חוֹנִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמָקוֹם הַכִּי פְחוֹת בְּטוֹחַ לְהַנְצִל, מִצַּד אֶחָד סוֹגֵר עֲלֵיהֶם הַמַּדְבֵּר וּמִצַּד שְׁנֵי הֵם חֲסוּמִים עַל יְדֵי הַיָּם, וּמֵאַחֲרֵיהֶם הֵם רוֹאִים אֶת פְּרָעָה וְעִמּוֹ מִתְקַרְבִּים כְּשִׁיחַד עִמָּם הַמְּלַאֲךְ - הַיֵּשֶׁר שֶׁל הַמִּצְרַיִם שָׂבָא מֵהַשָּׁמַיִם לְסִיעַ בְּיַד הַמִּצְרַיִם.

כַּאֲשֶׁר מְבִינִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּצְבָּב בּוֹ הֵם נִמְצְאִים, הֵם מִתְחַלְקִים לְאַרְבַּע קְבוּצוֹת, שְׁתֵּים מֵהֶם מִתְנַאֲשִׁים מֵהַנְּאֻלָּה וְרוֹצִים לְהַפִּיל אֶת עַצְמָם לַיָּם אוֹ לְחַזֵּר לַעֲבָדוֹת מִצְרַיִם, וְשְׁתֵּים רוֹצוֹת לְהִלָּחֵם בְּדַרְכֵיכֶם שׁוֹנוֹת עִם הַמִּצְרַיִם.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לְמֹשֶׁה שְׂיֹאמֵר לָהֶם שְׁלֹא יִתְנַאֲשׁוּ וְגַם לֹא יִלְחָמוּ, אֲלֵא יִשְׁאַרוּ בְּמִצְבָּב כְּמוֹ שֶׁהֵם, וְה' יִלְחַם לָהֶם, וְלָהֶם נֹתֵר רֶק לְהִתְנַאֲב וְלִרְאוֹת אֶת יְשׁוּעַת הַשֵּׁם.

הַשֵּׁם מִצְוֶה אֶת מֹשֶׁה לְהִתְחִיל לְהַסִּיעַ אֶת הָעָם לְכוּוֹן הַיָּם וְלִהְרִים אֶת יָדוֹ וְלִבְקַע אֶת הַיָּם לְשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבִילֵי יְבֶשֶׁת בְּתוֹךְ הַיָּם כְּשֶׁהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִיַּמִּינָם וּמִשְׂמָאלָם.

בְּמַקְבִּיל לְכַנִּיסְתָּם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְתוֹךְ הַיָּם בַּיְבֶשֶׁת, רֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם הַמִּצְרַיִם כְּשֶׁהֵם יוֹרִים בָּהֶם חֲצִים הַנְּבִלְמִים בְּעֵנָן.

יְלָדִים יְקָרִים וְחַבִּיבִים!

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ פּוֹתַחַת בְּתֵאוֹר הָאֲרוּעִים הַעוֹבְרִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַת צֹאתָם מִמִּצְרַיִם.

פְּרָעָה נִכְנַע וּמְשַׁלַּח אֶת הָעָם הַיּוֹצֵא מִמִּצְרַיִם אֶל אֶרֶץ נַחֲלָתוֹ וִירוּשָׁתוֹ - אֶרֶץ כְּנָעַן.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵינוֹ מוֹלִיכֶם בְּדַרְכַּי הַקְּצָרָה לְאַרְצְךָ כְּנָעַן הַסְמוּכָה לְמִצְרַיִם דְּרָךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲבְרוּ דְרָכַי הַמָּקוֹם בּוֹ נִהְרְגוּ בְנֵי אֶפְרַיִם שֶׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם בְּטַעוֹת שְׁלוּשִׁים שֶׁנָּה לְפָנָיו הַזָּמֵן, וְנִהְרְגוּ עַל יְדֵי הַפְּלִשְׁתִּים בְּנֵי דוֹדֵיהֶם שֶׁל הַמִּצְרַיִם, אֲלֵא הֵם הוֹלְכִים דְרָכַי הַמַּדְבֵּר, בְּדַרְכַּי אֲרָפָה יוֹתֵר שֶׁבְּמַהֲלָכָה יִזְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְרְאוֹת וְלַחְזוֹת בְּנַסִּים וּנְפִלְאִים וְעֲצוּמִים אֲשֶׁר עֵין אָנוּשׁ לֹא רְאֵתָה מֵעוֹלָם, וְלַהֲגִיעַ לְמַעַמְד הַר סִינַי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה.

נִאֲזִין לְכַמּוֹ שֶׁהַתּוֹרָה רוֹמְזֵת עַל כֵּן שֶׁרַק חֲמִישִׁית מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל זָכוּ לְצֹאת מִמִּצְרַיִם, וְכָל הַשָּׂאֵר שְׁלֹא הִיאֲמִינוּ בַּבְּשׂוּרַת הַגְּאוּלָּה מִתּוֹ בְּמַהֲלַךְ יְמֵי מַכַּת חֹשֶׁן.

הַתּוֹרָה מְסַפֶּרֶת שֶׁמֹּשֶׁה מְקַים אֶת הַשָּׁבוּעָה שֶׁהִשְׁבִּיעַ יוֹסֵף, וְהוּא לּוֹקַח עִמּוֹ אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף לְהַעֲלוֹתָם לְאַרְצְ יִשְׂרָאֵל וְלִקְבְּרוֹ בְּשֵׁכֶם, בְּמָקוֹם שֶׁבּוֹ נִמְכַר לְעַבֵּד.

הַתּוֹרָה מְתַאֲרֶת אֶת סִדְרֵי מִסְעֵם כְּשֶׁהֵם מְקַפִּים בְּעֵנָי כְּבוֹד וְעִמּוּד אֵשׁ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם בְּלִילָה וְעִמּוּד עָנָן בַּיּוֹם.

תּוֹךְ כְּדֵי מִסְעֵם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִצְוֶה אוֹתָם לְחַזֵּר חֲזָקָה אֶל פִּי הַחֵירוֹת - שַׁעַר הַיְצִיאָה מִמִּצְרַיִם, וְלַחְנוֹת לְפָנָיו הַעֲבוֹדָה זָרָה הַאֲחֵרוֹנָה שְׁנוֹתָרָה לְמִצְרַיִם - בַּעַל צְפוֹן, כְּדֵי שֶׁפְּרָעָה יַחְשֵׁב שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ עֲדִינֵי הַזְדַּמְנוֹת לְחַזֵּר בּוֹ מִשִּׁילוּחָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְיִרְדֹף אַחֲרֵיהֶם, וְכֵן הַמִּצְרַיִם

כִּי הָיָה בְּפָרְשָׁה תְּמַצִּית עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה בְּשֵׁלּוֹב פְּרוּשִׁים וְדְרוּשִׁים

בהמשך הפרשה נקרא על צמאונם של בני ישראל הוֹלְכִים בַּמִּדְבָּר - לַמַּיִם, ועל המים במרה שהיו מרים והמתקו על ידי העץ המר שהשם הורה למשה להשליך אל המים.

חז"ל דורשים, שרמזה כאן התורה שבגני ישראל הלכו שלשת ימים בלא למוד תורה הנמשלת למים, וצנה ה' את משה להשליך עץ מר אל המים המרים, כדי ללמדנו שאם האדם מרגיש שקשה לו ללמוד ודברי התורה מרים לו, שיתחזק יותר ויחפץ עצמו לעץ קשה ויִשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ אֶל הַמַּיִם - התורה, והמים הללו, מי התורה ומתקו לו ותערב עליו למוד תורה הקדושה.

בחלקה האחרון של הפרשה נקרא על כך שחדש לאחר שיצאו ממצרים נגמר להם המזון שהוציאו ממצרים, ואלו לא היו מתולוננים היו זוכים לקבל את המן והשלי בחסד וברחמים, אך לאחר שהתולוננו קבלו את המן והשלי, אך לא באותה מדת חסד שיכלו לקבלם.

בגני ישראל קבלו הוראות מפרטות כיצד להתנהג עם המן, ומה יעשה בו, וכמה ללקט ביום השישי כדי שישאר ליום השבת שבו לא ירד המן, ואף על פי כן היו רשעים שנסו לגרם לקרירות באמונת השם על ידי הנחת מן בשבת, כדי שיחשבו שגם בשבת יורד מן.

כאשר חנו העם ברמידים לא היה מים לשתות, והעבד רב חזרו להתלונן וכמעט סקלו את משה על כך, השם מורה למשה להכות על הסלע שנמצא בהר חורב וממנו יצאו מים, וזו הבאר שלותה אותם במדבר ארבעים שנה.

הפרשה מסתיימת בתאור קצר על מלחמת עמלק בישראל, שכל מטרתו היתה לקרר את הפחד והיראה שהיו לאמות מהשם ומעמו, ובעקבות כך נצטוונו למחות את זכר עמלק מתחת השמים.

שגם מחשיך למצרים את האור ומביא עליהם מכת חשך נוספת יחד עם ארבה האוכל ונגוס בהם, והאדמה אשר תחתם הפכה להיות לטיט רותח מחם עמוד האש, ועל אף כל נסיונותיהם לסקת אחורה, לא עולה הדבר בידם והם אצים במהירות עצומה לתוך המלכדת האימה שהשם הכניס אותם, ומשם אל תוך הים שאך לפני רגע היה יבש ועברו בו בני ישראל.

המפרשים מציינים את אחד הנסים המפלאים שהיו בינם, שבאותה עת שבה היו ישראל הולכים ביבשה בתוך הים, היו המצרים טובעים במים, ואף שבגני ישראל והמצרים היו ממש סמוכים זה לזה בתוך הים.

התורה מתארת את טביעתם של המצרים בינם, כאשר השם מנער אותם ומערבב אותם בתוך המים, מעלה אותם למעלה, ושוב מטביעם וחוזר חלילה עד שהם מגיעים על ענשם ומתים בטביעה מתוך ישורים.

בגני ישראל שעלו אל היבשה הביטו אל הים ולא ראו את המצרים, ושוב החל לחלחל חשש בלבם שמא המצרים יבואו עליהם מכוון אחר, ועל פי הורה השם לים שיפלט את גויותיהם ורכושם של המצרים אל החוף, כדי שיראו בגני ישראל את הגם העצום שנעשה להם, ואת הגמול שה' גמל בלוחציהם, וכדי שיקבלו את כל רכוש המצרים שנפלט אל היבשה.

כאשר רואים בגני ישראל את היד הגדולה אשר עשה השם במצרים, ולאחר שראו בעיניהם מראות אלקים, נכנסה בהם יראת השם ואמונתו, ומתוך כך שרתה עליהם רוח הקדש ופתחו משה ובגני ישראל ואמרו שירה להשם על כל נפלאותיו אשר עשה להם.

התורה מספרת שמרים הנביאה לוקחת את התוף בידה וכל נשות ישראל הצדקניות שבזכותן נגאלו ממצרים יצאות אחריה בתפים ובמחולות כדי שלא ישמעו האנשים את קולן, ופתחו בשירת הודאה להשם על כל הטוב שעשה עם ישראל.

כאשר סימו עם שירת הים, התעבבו בגני ישראל באסוף ממונם הרב של המצרים שנפלט אל היבשה ומשה היה צריך להסיעם משם בכת.

שבת שלו' ומבדך